

Lokale- og Anlægsfonden

KULTURHUSE

Notat vedrørende kulturhuse

16. marts 2008

1. Indledning

Lokale- og Anlægsfonden har i forbindelse med deres evalueringsværktøj til evalueringer blandt støttede idræts-, kultur- og fritidsfaciliteter bedt NIRAS konsulenterne administrere og analysere fonds- og puljeevalueringsskemaerne.

Evalueringsskemaerne er produktet af en selvevaluering gennemført blandt udvalgte støttede idræts-, kultur- og fritidsfaciliteter. Skemaerne er målrettet den enkelte facilitet, men dele af skemaerne er ens for alle projekter - herunder spørgsmål om, hvem der anvender faciliteterne, og hvor stor tilfredsheden er med faciliteterne.

Dette notat tager udgangspunkt i besvarelserne fra de kulturhuse, som har indsendt selvevalueringen.

2. Datagrundlag

Der er pr. 18. marts 2008 registreret 140 selvevalueringsskemaer. Heraf er der 90 fondsevalueringsskemaer, 41 puljeevalueringsskemaer samt 9 skemaer, der er indsamlet under en pilottest i forbindelse med udarbejdelsen af evalueringsværktøjet. Disse 9 skemaer adskiller sig kun på enkelte punkter fra de øvrige og er derfor inddraget i afrapporteringen.

Dette notat tager som nævnt udgangspunkt i besvarelserne fra de kulturhuse, der har deltaget i evalueringen. Et kulturhus kan defineres som et sted, hvor hovedvægten af aktiviteterne har kulturel karakter. Det er også et sted, hvor man finder forskellige aktiviteter under et tag. Et kulturhus har altså en mangfoldighed i sine aktiviteter og fokuserer ikke udelukkende på en specifik aktivitetstype (som fx teater, koncerter eller biograffilm).

Der er 41 kulturhus-projekter med i evalueringen, hvoraf langt de fleste har fået bevilget støtte midler fra Fonden. Kun et enkelt projekt – en udbygning af et forsamlings/kulturhus – har modtaget en bevilling fra Puljen, mens tre evalueringsskemaer stammer fra pilotindsamlingen.

Evalueringresultaterne er en blanding af kvantitative og kvalitative vurderinger. Dvs. at selvevalueringen både indeholder de lukkede spørgsmål, hvor svarene er let sammenlignelige og de mere åbne spørgsmål, hvor besvarelsen er fri og i højere grad kan uddybes og nuanceres i forhold til de lukkede besvarelser. Begge former for besvarelse vil blive afrapporteret i notatet, om end der kun bringes et udsnit af de åbne besvarelser, som repræsenterer de generelle tendenser i evalueringen.

3. Byggeriets overordnede målopfyldelse

Tilfredsheden med nybyggeriet er generelt stor ved de 41 kulturhuse. Som illustreret i Tabel 1, vurderes 85 % af kulturhusene til i høj grad at leve op til formålet og målsætningerne med byggeriet. Ingen af kulturhusene vurderes til i ringe grad eller slet ikke at have levet op til formålene.

Tabel 1: I hvilken grad lever byggeriet overordnet op til formålet og målsætningerne med byggeriet?

	Antal kulturhuse	Andel kulturhuse
I høj grad	35	85 %
I nogen grad	6	15 %
I ringe grad	0	0 %
Slet ikke	0	0 %
I alt	41	100 %

Den store tilfredshed med byggeriet af kulturhuse skinner også igennem i de udvalgte kommentarer, der er angivet i Tabel 2. De kvalitative udsagn vidner om, at kulturhusbyggerierne i høj grad lever op til målsætningerne, og at de fungerer til stor tilfredshed for brugerne. I flere tilfælde benævnes kulturhuset som et samlingspunkt for lokalsamfundet.

Tabel 2: Beskriv og vurder kort om byggeriet overordnet virker efter hensigten i forhold til formålet og målsætningerne?

Sagsnummer	Kommentar
1997-F-0328	Byggeriet har i høj grad levet op til de forventninger, der på forhånd blev stillet til det fra såvel initiativtagere som brugere. Både hvad angår kvalitet, fremtræden og udnyttelse af de fleksible rammer og anvendelsesmuligheder.
2000-F-0059	Det er vores opfattelse, at lokalområdet har fået et kulturelt samlingspunkt, hvor man gerne kommer. Det er stor aktivitet i huset, dog har vi ikke formået at tiltrække helt unge mennesker
2003-F-0108	Formålet med byggeriet var at skabe et fælles "rum" for landsbyen og skolen. Det er i høj grad lykkedes, idet vi både har samlet det, der foregik i forvejen, og der er opstået nye såvel sportslige som sociale tiltag.

De 41 kulturhuse har på forhånd defineret en eller to specifikke målgrupper, som de ønsker at tiltrække til deres faciliteter. Tabel 3 viser, at det i høj grad er lykkedes at tiltrække de på forhånd valgte målgrupper. Kun tre kulturhuse har i ringe grad haft succes med at tiltrække en specifik målgruppe. De har dog alle tre også haft en anden målgruppe, som det i nogen grad er lykkedes at få ind til kulturhuset.

Tabel 3: I hvilken grad er det lykkedes at tiltrække den/de på forhånd valgte målgrupper?

	Antal målgrupper	Andel målgrupper
I høj grad	28	53 %
I nogen grad	22	42 %
I ringe grad	3	6 %
Slet ikke	0	0 %
I alt	53	100 %

Note: Dette spørgsmål er besvaret for 37 kulturhuse, hvoraf 16 har haft to på forhånd definerede målgrupper.

Tabel 4 viser først nogle af begrundelserne for, hvorfor det er lykkedes for to kulturhuse at få deres på forhånd valgte målgruppe til at benytte byggeriet, og hvorfor det for to andre kulturhuse har været lidt sværere.

Det, der gennemgående nævnes som de vigtigste årsager til, at det er lykkedes at få folk til at benytte kulturhusene, er lokal opbakning, en gennemtænkt projektplan, dialog med foreningerne og god markedsføring.

Table 4: Beskriv hvorfor det er lykkedes/ikke er lykkedes at få den/de på forhånd valgte målgrupper til at benytte byggeriet?

Sagsnummer	Kommentar
1999-F-0004	Et godt gennemtænkt projekt og byggeri, hvor det er lykkedes at skabe de rette rammer og faciliteter næsten til alt tænkeligt. Et stort engagement hos medarbejdere, klubber og foreninger. En god markedsføring og det ikke mindst på grund af prinsesse- og dronningebesøg i indvielsesåret.
2000-F-0252	Det er lykkedes i så høj grad, fordi de fremtidige brugere har været involveret i behovsundersøgelser, planlægning og byggeri. Vi tror også, at det, at mange borgere har udført frivilligt byggearbejde af forskellig art, har gjort huset til "vores alle sammens", og det medfører større brug.
2000-F-0059	De unge der anvender stedet kommer typisk i en forening (...) Direkte ungdomsfaciliteter, som f.eks. internetcaféen, er aldrig blevet etableret. Dels på grund af mangel på ildsjæle og dels på grund af manglende økonomiske ressourcer.
2000-F-0194	Naboinstitutionerne har fundet huset velegnet til samlinger og bevægelse/musikarrangementer. Hvis private brugere skal tiltrækkes, kræver det, at der iværksættes aktiviteter for dem.

I forlængelse af forrige spørgsmål har kulturhusene også vurderet, i hvor høj grad det er lykkedes dem at tiltrække forskellige brugergrupper til byggeriet – foruden dem som på forhånd var tiltænkt som målgruppe.

Også her er der overordnet stor tilfredshed blandt kulturhusene. Omkring en tredjedel mener i høj grad, at det er lykkedes, mens 28 % vurderer, at det i nogen grad er tilfældet. Tabel 5 viser den præcise fordeling.

Table 5: I hvilken grad er det alt i alt lykkedes at få forskellige brugergrupper til at benytte byggeriet?

	Antal kulturhuse	Andel kulturhuse
I høj grad	26	67 %
I nogen grad	11	28 %
I ringe grad	1	3 %
Slet ikke	0	0 %
Det har ikke været formålet	1	3 %
I alt	39	100 %

Selvevalueringen blandt kulturhusene viser, at det for hovedparten af byggerierne er lykkedes at tiltrække det forventede antal borgere. Omkring to tredjedele mener, at det i høj grad er lykkedes, mens den

resterende andel af kulturhuse vurderer, at det i nogen grad er lykkedes. Den præcise fordeling kan ses i Tabel 6.

De kvalitative vurderinger peger på, at positiv omtale i forbindelse med de nyopførte byggerier, medlemstilgang i de lokale foreninger og de nye fleksible rammer har stor betydning for, at det i høj grad er lykkedes at tiltrække det forventede antal borgere.

Tabel 6: I hvilken grad er det alt i alt lykkedes at opnå det forventede antal borgere?

	Antal kulturhuse	Andel kulturhuse
I høj grad	23	66 %
I nogen grad	12	34 %
I ringe grad	0	0 %
Slet ikke	0	0 %
Det har ikke været formålet	0	0 %
I alt	35	100 %

4. Byggeriets faciliteter

Mange af kulturhusene rummer en mangfoldighed af aktiviteter og har derfor flere forskellige lokaler og faciliteter. I selvevalueringen er de blevet spurgt til, i hvilken grad anvendelsen af hver enkelt af de på forhånd udpegede faciliteter har levet op til formålene. Kulturhusene har vurderet ud fra op til fem forskellige faciliteter, hvorfor der indgår 97 faciliteter fordelt på de 39 kulturhuse i Tabel 7. En facilitet kan fx være en multisal, et lokalarkiv eller et lydstudie.

Tabel 7 viser, at hovedparten af faciliteterne i anvendelsen lever op til deres formål. 65 % af faciliteterne vurderes til i høj grad at leve op til formålene. Kun 6 % af faciliteterne vurderes til slet ikke eller i ringe grad at leve op til formålene. Disse faciliteter ligger alle i kulturhuse, der har haft andre faciliteter, som lever op til formålene.

Tabel 7: I hvilken grad har anvendelsen af én af de (op til fem) nye faciliteter levet op til formålene?

	Antal faciliteter	Andel faciliteter
I høj grad	63	65 %
I nogen grad	28	29 %
I ringe grad	4	4 %
Slet ikke	2	2 %
I alt	97	100 %

Note: Dette spørgsmål er besvaret for 39 kulturhuse. 9 kulturhuse har haft en facilitet at vurdere anvendelsen af. 9 kulturhuse har haft to faciliteter at vurdere anvendelsen af. 15 kulturhuse har haft

tre faciliteter at vurdere anvendelsen af. 5 kulturhuse har haft fire faciliteter at vurdere anvendelsen af. 1 kulturhus har haft fem faciliteter at vurdere anvendelsen af.

Selv om hovedparten af kulturhusenes faciliteter vurderes til i høj grad at leve op til deres formål, så viser Tabel 8, at næsten halvdelen af alle byggerierne har haft behov for at få foretaget ændringer efter indvielsen. Ved 17 kulturhuse, der udgør 44 % af alle, har det vist sig at være nødvendigt at lave ændringer.

Tabel 8: Har det efter indvielsen vist sig nødvendigt at foretage ændringer i byggeriet (i forhold til fx akustik, overflader, rengøringsegnethed m.v.)?

	Antal kulturhuse	Andel kulturhuse
Ja	17	44 %
Nej	22	56 %
I alt	39	100 %

Et udvalg af de kvalitative udsagn fra de 17 kulturhuse, der har måttet foretage ændringer i byggeriet, er vist i Tabel 9. Det hyppigst forekommende problem er dårlig akustik. I flere tilfælde har det dog været nok bare at justere de nuværende lyddæmpende foranstaltninger, som fx lydpladerne i loftet.

Tabel 9: Hvis det har vist sig nødvendigt at foretage ændringer i byggeriet efter indvielsen, hvilke har det så drejet sig om?

Sagsnummer	Kommentar
1997-F-0324	Vi har foretaget MANGE akustiske indgreb. Der var arkitekten ikke dygtig nok, og fondens krav - og efterfølgende opfølgning - var for billig og absolut ikke rengøringsvenlig. Desuden har vi måttet indsætte nye dør-lukke-systemer samt lave hærværkssikringer af bruserør m.m.
2002-F-0246	Vi har ikke foretaget ændringer endnu, men vi skal i gang med at undersøge mulige løsninger, idet vi har en del problemer med akustikken. Efterklangstiden er optimal for musik, men ikke for tale. Ligeledes overvejer bestyrelsen at foretage udvidelse på grund af manglende afsætnings/opbevaringsplads i køkken. Herudover har det også været påpeget at antallet af toiletter er i underkanten (der er 3 stk., og der kan være op til 120 -150 personer)
2003-F-0076	De skridsikre fliser på gulvet i bad og omklædning kan ikke holdes rene. Det ville have været en fordel kun at have skridsikre fliser i baderummet og ikke over hele gulvet.

Kravene til handicaptoiletter i kulturhusene har i 12 tilfælde ført til, at man har fået en bredere brugergruppe end forventet, hvilket illustreres i Tabel 10.

De kulturhuse, som vurderer, at deres målgruppe er blevet bredere, uddyber bl.a. med, at mange bevægelseshæmmede brugere nu er tryg-

ge ved at komme i kulturhuset. Foreninger med handicappede og immobile medlemmer bruger nu kulturhuset, hvilket de ikke gjorde før.

Tabel 10: Har Lokale- og Anlægsfondens krav om handicaptoiletter medført en bredere brugergruppe end forventet?

	Antal kulturhuse	Andel kulturhuse
Ja	12	31 %
Nej	21	54 %
Ikke relevant	2	5 %
Ved ikke	4	10 %
I alt	39	100 %

Det, færrest kulturhuse er tilfredse med ved faciliteterne, er omfanget af depotrum. I 30 kulturhuse, svarende til 77 %, vurderes det, at omfanget af depotrum ikke har været passende. Kun i en femtedel af kulturhusene har omfanget af depotrum været passende.

Tabel 11: Har omfanget af depotrum været passende?

	Antal kulturhuse	Andel kulturhuse
Ja	8	21 %
Nej	30	77 %
Ikke relevant	1	3 %
I alt	39	100 %

Tabel 12 viser et udsnit af de kvalitative besvarelser fra kulturhuse, hvor omfanget af depotrum har været for lille. De mest udbredte forklaringer på, hvorfor depotrummene har været for få, er, at det er et område, der altid prioriteres lavere end faciliteterne til aktiviteter.

Derudover kommer det også bag på mange, hvor stort behovet for depotplads er. Hvis huset er anvendeligt for mange aktiviteter, vil det også medføre et behov for et stort omfang af depotrum.

Tabel 12: Hvorfor har omfanget af depotrum ikke været passende?

Sagsnummer	Kommentar
1997-F-0324	Vel nok fordi man dels altid sparer på dette område, og dels ikke kender behovet før aktiviteterne er kørt i gang.
1999-F-0255	I forhold til udgangspunktet må omfanget anses for passende, men i forhold til det aktuelle og fremtidigt forventede brug af huset, vurderes der at være en underkapacitet
2000-F-0252	Depotet er for lille. Dette skyldes dels, at vi måtte skære i byggeomkostningerne, men måske endnu mere at husets store anvendelighed har medført øget behov for rekvisitter og redskaber, og det er jo egentlig et "luksusproblem".

5. Effekter af byggeriet

Besvarelsene fra selvevalueringen viser, at der i mange tilfælde har været uventede effekter af byggeriet. Hovedparten af disse effekter har været positive, men i flere kulturhuse har man haft både negative og positive effekter. Tabel 13 viser, at kun en tredjedel ikke har haft nogen uventede effekter, mens 44 % udelukkende har haft uventede effekter af positiv karakter.

Tabel 13: Har der været uventede positive og/eller negative effekter af byggeriet?

	Antal kulturhuse	Andel kulturhuse
Ja, positive effekter	16	44 %
Ja, negative effekter	0	0 %
Både positive og negative effekter	6	17 %
Nej, ingen uventede effekter	12	33 %
Ved ikke	2	6 %
I alt	39	100 %

Tabel 14 viser et udpluk af de uddybende kommentarer til de positive og negative effekter, som byggerierne har afstedkommet i kulturhuse-
ne. Mange af de positive kommentarer handler om den mangfoldig i mennesker og aktiviteter, som kulturhuset har åbnet op overfor. Derudover er man meget positiv overfor de muligheder, et kulturhus giver.

De negative effekter, der bliver fremhævet, er hovedsageligt knyttet til den praktiske indretning af kulturhuset. Dårlig akustik samt ulogisk placering af lokaler fremhæves af flere.

Tabel 14: Hvilke uventede positive/negative effekter har der været af byggeriet?

Sagsnummer	Positiv kommentar
1999-F-0092	At det er lykkedes at få vendt stort set al skepsis i forhold til husets berettigelse i løbet af de første 2 år. Samt antallet af forskellige brugergrupper.
2000-F-0252	Den store bredde i de aktiviteter, der har fundet vej til huset. Og så er huset endnu mere behageligt og venligt at opholde sig i, end vi helt kunne forudse ved planlægningen.
2002-F-0185	Der kommer mange meget forskellige mennesker i huset med ærinder af vidt forskellig karakter - også mange nysgerrige, som har hørt om huset eller blot er kommet forbi.
Sagsnummer	Negativ kommentar
1997-F-0324	Utilfredsstillende akustiske forhold samt anvendelsen af for billige materialer. Derudover en forkert placering af et rytmisk øvelokale i forhold til andre lokaler (da ingen politikere eller bygningskyndige kunne se det, ville det have været utroligt godt, om fonden havde sagt: "Nej, det tror vi ikke på")
1999-F-0255	På grund af "åben-plan-konstruktionen" er der megen støj fra legende børn i legerummet og støj fra børn, der løber i foyeren. Dette har betydelig negativ effekt i forhold til caféen, der har svært ved at få kunder.
2002-F-0060	Byggeriet viste sig at være lidt for "strømlinet" - der manglede hyggekrege og "skæv" indretning. Det er kommet til undervejs, men på indretningssiden har vi måttet ændre for at skabe flere hjørner/kanter/rum. Det virkede "lidt for arkitekt-tegnet" ifølge mange unge brugere.

Afslutningsvis er man i selvevalueringen blevet bedt om at forholde sig til, i hvilken grad Lokale- og Anlægsfondens medvirken har skabt merværdi i projektet. Tabel 15 viser, at man i 26 kulturhuse, svarende til 77 %, mener, at Lokale- og Anlægsfonden har skabt merværdi i projektet. 21 % mener, at fonden i nogen grad har skabt merværdi, mens der kun i et enkelt tilfælde vurderes, at fondens medvirken i ringe grad har skabt merværdi.

Tabel 15: I hvilken grad har Lokale- og Anlægsfondens medvirken skabt merværdi i projektet?

	Antal kulturhuse	Andel kulturhuse
I høj grad	26	77 %
I nogen grad	7	21 %
I ringe grad	1	3 %
Slet ikke	0	0 %
I alt	34	100 %

6. Opsamling af resultater

I dette notat er beskrevet, hvordan de kulturhuse, som har modtaget støttemidler fra Lokale- og Anlægsfonden, vurderer deres byggeris overordnede målopfyldelse, faciliteter og uventede effekter.

Den gennemgående opfattelse er, at byggerierne har indfriet mange af de mål og forhåbninger, som på forhånd var stillet til dem. Kulturhusene har fået fat i mange af de målgrupper, som de forud for byggeriet havde udset sig, og faciliteterne anvendes i vid udstrækning, som planlagt.

De få negative aspekter, der fremhæves, omhandler i vid udstrækning bygningernes fysiske udstyr. I flere tilfælde er der problemer med akustikken og indretningen af lokalerne. Flere af problemerne er afstedkommet af, at kulturhusene anvendes til en mangfoldighed af aktiviteter, og derfor har skullet indrettes til at imødekomme mange forskellige behov.

Samlet set må det dog konkluderes, at der er bred tilfredshed med kulturhusene, som i næsten alle tilfælde lever op til de på forhånd fastsatte målsætninger. Derudover kan det fastslås, at Lokale- og Anlægsfondens medvirken i byggeriet har skabt en merværdi til projekterne.